YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

10 päivänä heinäkuuta 2003 *

Asiassa C-472/00 P,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Kreuschitz ja S. Meany, avustajanaan barrister N. Khan, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (laajennettu kolmas jaosto) asiassa T-178/98, Fresh Marine vastaan komissio, 24.10.2000 antaman tuomion (Kok. 2000, s. II-3331) kumoamista,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

ja jossa valittajan vastapuolena on

Fresh Marine Company A/S, kotipaikka Trondheim (Norja), edustajinaan asianajajat J.-F. Bellis ja B. Servais, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J.-P. Puissochet, R. Schintgen ja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, V. Skouris, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari) ja A. Rosas,

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 17.9.2002 pidetyssä istunnossa esittämät lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen 28.11.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on yhteisöjen tuomioistuimeen 29.12.2000 jättämällään valituksella hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-178/98, Fresh Marine vastaan komissio, 24.10.2000 antamaan tuomioon (Kok. 2000, s. II-3331; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla komissio on velvoitettu suorittamaan Fresh Marine Company A/S:lle (jäljempänä Fresh Marine), kotipaikka Trondheim (Norja), vahingonkorvauksena 431 000 Norjan kruunua (NOK).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Polkumyynnillä muista kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 384/96 (EYVL 1996, L 56, s. 1) 8 artiklan 10 kohdan sanamuoto on seuraava:

"Kuulemisen jälkeen voidaan 7 artiklan mukaisesti ottaa käyttöön väliaikainen tulli parhaiden käytettävissä olevien tietojen perusteella, jos on syytä uskoa, että sitoumusta on rikottu, tai sitoumuksen rikkomis- tai peruuttamistapauksessa, jos sitoumukseen johtanutta tutkimusta ei ole päätetty."

3 Muista kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuetulta tuonnilta suojautumisesta 6 päivänä lokakuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2026/97 (EYVL L 288, s. 1) 13 artiklan 10 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Kuulemisen jälkeen voidaan 12 artiklan mukaisesti ottaa parhaiden käytettävissä olevien tietojen perusteella käyttöön väliaikainen tulli, jos on syytä olettaa, että sitoumusta rikotaan, tai tapauksissa, joissa sitoumusta rikotaan tai se peruutetaan, jos sitoumukseen johtanutta tutkimusta ei ole saatettu päätökseen."

Oikeusriidan taustalla olevat tosiseikat

4 Oikeusriidan taustalla olevat tosiseikat on esitetty valituksenalaisen tuomion 1—21 kohdassa seuraavasti:

"1 [Fresh Marine] on viljellyn merilohen myyntiin erikoistunut, vuonna 1992 Norjan oikeuden mukaan perustettu yhtiö.

2 Komissio ilmoitti Scottish Salmon Growers' Association Ltd:n ja Shetland Salmon Farmers' Associationin jäsentensä lukuun heinäkuussa 1996 jättämien valitusten johdosta Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkais-

tuilla kahdella erillisellä ilmoituksella polkumyynnin ja tukien vastaisen menettelyn aloittamisesta Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tuonnin osalta (EYVL C 253, s. 18 ja 20).

3 Komissio — — totesi, että — — oli otettava käyttöön lopullisia polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä ja tasoitustoimenpiteitä.

4 [Fresh Marine] sai 17.6.1997 tiedon komission päätelmistä ja esitti tälle — — asetuksen — — N:o 384/96 — — 8 artiklan ja muista kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuetulta tuonnilta suojautumisesta 22 päivänä joulukuuta 1994 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3284/94 (EYVL L 349, s. 22) 10 artiklan mukaisen sitoumuksen. — —

5 Komissio hyväksyi Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tuontia koskevien polkumyynnin ja tukien vastaisten menettelyjen yhteydessä esitettyjen sitoumusten hyväksymisestä 26 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä päätöksellään 97/634/EY (EYVL L 267, s. 81) useiden Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tuottajien esittämät sitoumukset, ja [Fresh Marine] kuului näihin tuottajiin. [Fresh Marinen] antama sitoumus tuli voimaan 1.7.1997.

6 Neuvosto antoi samana päivänä asetuksen (EY) N:o 1890/97 Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tuontia koskevan lopullisen polkumyyntitullin käyttöön ottamisesta (EYVL L 267, s. 1) sekä asetuksen (EY) N:o 1891/97 lopullisen tasoitustullin käyttöönotosta Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tuonnissa (EYVL L 267, s. 19). Näiden kahden asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan [Fresh Marinen] tuottaman Norjasta

peräisin olevan viljellyn merilohen tuonti vapautettiin kyseisistä tulleista ja maksuista, koska komissio oli hyväksynyt [Fresh Marinen] esittämän sitoumuksen.

7 [Fresh Marine] osoitti 22.10.1997 komissiolle kertomuksen, jossa selvitettiin kokonaisuudessaan [Fresh Marinen] yhteisöön vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana suuntaamaa vientiä (jäljempänä vuoden 1997 lokakuussa tehty kertomus).

8 Komissio antoi 16.12.1997 asetuksen N:o 384/96 sekä — — asetuksen N:o 2026/97 — — nojalla asetuksen (EY) N:o 2529/97 Norjasta peräisin olevan viljellyn merilohen tiettyyn tuontiin sovellettavien väliaikaisten polkumyynti- ja tasoitustullien käyttöönotosta (EYVL L 346, s. 63). Jälkimmäisen asetuksen mukaan Norjasta peräisin olevaan, [Fresh Marinen] yhteisöön suuntaamaan viljellyn merilohen tuontiin kohdistettiin väliaikainen polkumyyntitulli — — ja väliaikainen tasoitustulli. — — Asetus tuli voimaan 18.12.1997. — —

9 Komissio ilmoitti 19.12.1997 päivätyssä kirjeessään [Fresh Marinelle] tosiseikoista — — . Se selvitti [Fresh Marinelle] vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta ilmenneen, että perattujen ja päineen vietyjen lohien keskihinta oli ollut — — alhaisempi kuin 17.6.1997 annetussa sitoumuksessa vahvistettu keskimääräinen vähimmäishinta, mistä syystä komissio päätteli, ettei sitoumusta ollut noudatettu. — —

10 [Fresh Marine] väitti 22.12.1997 päivätyssä faksissaan komission vääristäneen vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen sisältöä, koska tämä oli poistanut kertomuksesta kirjanpitorivejä, joilla oli ollut tarkoitus peruuttaa virheellisiä tietoja sisältäviä rivejä. [Fresh Marine] ilmoitti lopettaneensa kaiken yhteisöön suuntaamansa viennin sen jälkeen kun asetus N:o 2529/97 oli tullut voimaan, mistä [Fresh Marinelle] oli aiheutunut huomattavaa vahinkoa, ja vaati itseensä kohdistettujen seuraamusten välitöntä poistamista.

11 Komissio kiisti 5.1.1998 päivätyssä kirjeessään [Fresh Marinen] syytökset. Se ilmoitti [Fresh Marinelle] päättäneensä poistaa joitakin kirjanpitorivejä vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta sillä perusteella, että niissä oli negatiivisia lukuja, joita ei ollut selvitetty kertomuksessa ja joiden yhteyttä vastaaviin laskelmiin ei tästä syystä ollut voitu päätellä. Komissio lisäsi, että jos [Fresh Marine] toimittaisi sille kohtuullisessa ajassa virheettömän kertomuksen, jossa osoitettaisiin, että kaikki [Fresh Marinen] myyntitoimitukset velkojen netotuksen jälkeen oli toteutettu vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana vähimmäishintaa korkeampaan hintaan, komissio voisi harkita näkökantaansa uudelleen. Komissio korosti lisäksi asetuksella N:o 2529/97 käyttöön otettujen tullien väliaikaisuutta ja totesi, että [Fresh Marine] olisi voinut jatkaa vientiä yhteisöön antamalla DDP-toimituslausekkeen (delivered duty paid; toimitettuna tullattuna) mukaisesti asianmukaisen vakuuden kyseisten jäsenvaltioiden tulliviranomaisille.

12 [Fresh Marine] osoitti 6.1.1998 komissiolle korjatun version vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta.

— —

19 Komissio ilmoitti 30.1.1998 päivätyssä kirjeessään [Fresh Marinelle], että se katsoi tämän noudattaneen vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana perattujen ja päineen myytyjen merilohien osalta sitoumuksessaan vahvistettua keskimääräistä vähimmäishintaa ja ettei sillä tämän vuoksi ollut enää syytä uskoa [Fresh Marinen] rikkoneen sitoumustaan.

20 Komissio ilmoitti 2.2.1998 päivätyssä kirjeessään [Fresh Marinelle] aikovansa ehdottaa neuvostolle, ettei tämä ottaisi käyttöön lopullisia tulleja, jolloin asetuksessa N:o 2529/97 käyttöön otettuja väliaikaisia tulleja ei

vahvistettaisi. Se lisäsi, että asetuksen N:o 384/96 10 artiklan 2 kohdan mukaan näiden väliaikaisten tullien vakuutena olleet määrät vapautettaisiin, jollei neuvosto päättäisi periä niitä lopullisesti kokonaisuudessaan tai osittain.

21 Komissio antoi 23.3.1998 asetuksen N:o 651/98 asetusten N:o 1890/97, N:o 1891/97 ja N:o 2529/97 sekä päätöksen 97/634/EY muuttamisesta (EYVL L 88, s. 31). Asetuksella N:o 2529/97 vahvistetut polkumyynti- ja tasoitustullit poistettiin asetuksella N:o 651/98, siltä osin kuin ne koskivat [Fresh Marinen] tuotteiden tuontia — — . [Fresh Marinen] sitoumus saatettiin uudelleen voimaan 25.3.1998 alkaen — — ."

Oikeudenkäyntimenettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

5 Fresh Marine nosti 27.10.1998 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaisi komission korvaamaan asetuksessa N:o 2529/97 tarkoitettujen väliaikaisten toimenpiteiden hyväksymisestä aiheutuneita vahinkoja yhteensä 2 115 000 Norjan kruunun (NOK) arvosta.

6 Komissio vaati, että kanne jätetään tutkimatta tai toissijaisesti että se hylätään perusteettomana.

7 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että kanne on otettava tutkittavaksi, minkä jälkeen se muistutti valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa, että sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyminen edellyttää kantajan näyttävän toteen kyseisen toimielimen moititun toiminnan yhteisön oikeuden vastaisuuden ja sen, että vahinko on todellisuudessa syntynyt ja että toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys.

8 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tältä osin seuraavaa:

"*Komission toiminnan väitetty säännönvastaisuus*

— —

57 Vaikka on totta, että ne neuvoston ja komission toimet, jotka annetaan polkumyyntiin kohdistettavien toimenpiteiden mahdolliseen käyttöönottoon liittyvässä menettelyssä, ovat talouspoliittisia valintoja edellyttäviä lainsäädäntötoimia, ja siksi tällaiset toimet voivat aiheuttaa yhteisön vastuun ainoastaan silloin, kun yksityisiä oikeussubjekteja suojaavaa ylemmäntasoista oikeussääntöä on riittävän vakavasti rikottu ([asia T-167/95,] Nölle v. neuvosto ja komissio, [tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2589], 51 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö), on kuitenkin korostettava, että nyt käsiteltävään asiaan liittyy tiettyjä erityispiirteitä. Kyseessä oleva vahinko johtuu säännönvastaisesta toiminnasta, jota komission väitetään harjoittaneen tarkastellessaan vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta, jonka tarkoituksena oli osoittaa, että [Fresh Marine] oli vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana noudattanut sitoumusta, jonka hyväksymisen johdosta [Fresh Marineen] kohdistetut polkumyyntiä ja tukia koskevat tarkastukset oli lopetettu. Komissio oli säännönvastaisen toimintansa seurauksena arvioinut [Fresh Marinen] rikkoneen sitoumustaan. Komissio harjoitti tässä yhteydessä hallinnollista toimintaa, joka kohdistui yksinomaan ja nimenomaisesti juuri [Fresh Marineen]. Toimintaan ei sisältynyt talouspoliittisia valintoja, ja komission harkintavalta oli tässä yhteydessä huomattavan rajallinen tai lähes olematon.

58 Komission toiminnan oletettu säännönvastaisuus aiheutti [Fresh Marinen] väittämän vahingon kuitenkin vasta siinä vaiheessa, kun käyttöön otettiin väliaikaisia toimenpiteitä, jotka kohdistettiin [Fresh Marinen] tuomiin tuot-

teisiin asetuksen N:o 2529/97 mukaisesti, mikä myös oli väitetyn vahingon syy. Komissio on kyseisessä asetuksessa kuitenkin vain tehnyt alustavia johtopäätöksiä edellä mainitusta kertomuksesta ja etenkin keskimääräisestä vientihinnasta, jota [Fresh Marine] on soveltanut kertomuksen kattamana ajanjaksona (ks. asetuksen N:o 2529/97 johdanto-osan yhdeksäs perustelukappale).

59 On syytä lisätä, että nyt käsiteltävä asia eroaa huomattavasti niistä kahdesta asiasta, joihin komissio on viitannut — — ja joissa yhteisöjen tuomioistuin on pitänyt polkumyynnin vastaista menettelyä koskevia neuvoston ja komission toimia talouspoliittisia valintoja sisältävinä lainsäädäntötoimina. Toisin kuin nyt käsiteltävässä asiassa, kyseisissä asioissa asianosaiset pyrkivät saamaan korvausta vahingosta, joka oli aiheutunut yhteisön viranomaisten omien normatiivisten toimivaltuuksiensa mukaisesti tekemästä talouspoliittisesta valinnasta.

60 [Asiassa C-122/86,] Epicheiriseon Metalleftikon Viomichanikon kai Naftiliakon ym. vastaan komissio ja neuvosto, [tuomio 28.11.1989, Kok. 1989, s. 3959] kantajat vaativat korvaamaan vahingon, jonka ne väittivät aiheutuneen neuvoston päätöksestä lopettaa polkumyynnin vastainen menettely ja olla antamatta komission esittämää asetusta, joka koski kyseessä olevaan tuotteeseen kohdistettavan lopullisen polkumyyntitullin käyttöönottoa. [Asiassa T-167/94,] Nölle vastaan neuvosto ja komissio, [tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2589, 51 kohta] yhteisössä toimiva tuoja vaati korvausta vahingosta, jonka se väitti sille aiheutuneen siitä syystä, että neuvosto oli antanut lopullisen polkumyyntitullin käyttöönottoa ja väliaikaisen polkumyynnin lopullista kantamista koskevan asetuksen. Yhteisöjen tuomioistuin piti asetusta pätemättömänä niiden olosuhteiden vuoksi, joiden mukaisesti yhteisöjen viranomaiset olivat valinneet tuotteiden normaaliarvon määrittämisessä käytetyn viitemaan.

61 Yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu voi siten syntyä jo pelkästä yhteisön oikeuden rikkomisesta (ks. — — asia [C-352/98 P,] Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomio 4.7.2000, [Kok. 2000, s. I-5291,] 44 kohta). Jos todetaan, että toimielin on syyllistynyt säännönvastaisuuteen, jollaisen huolellinen ja valpas viranomainen olisi tavanomaisesti vastaavissa olosuhteissa välttänyt, toimielimen toimintaa voidaan pitää sellaisena lainvastaisena menettelynä, joka synnyttää [EY:n] perustamissopimuksen 215 artiklan [(josta on tullut EY 288 artikla)] mukaisesti yhteisön vastuun.

62 On siten aiheellista tarkastella, onko komissio sellaisen hallinnollisen tarkastuksen yhteydessä, jossa vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen perusteella selvitettiin, oliko [Fresh Marine] noudattanut sitoumustaan, syyllistynyt säännönvastaisuuteen, jollaista huolellinen ja valpas hallintoviranomainen ei olisi vastaavissa olosuhteissa tavanomaisesti saanut aikaan.

— —

75 Vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen loppupäätelmistä saa ensi lukemalta sellaisen käsityksen, että [Fresh Marine] on noudattanut sitoumustaan kyseisen kertomuksen käsittämänä ajanjaksona. — —

76 Vaikka on totta, että [Fresh Marinen] sitoumuksen ehdoissa ei anneta mahdollisuutta negatiivisten lukujen kirjaamiseen neljännesvuosittain tehtyihin kertomuksiin, komissio ei voinut sellaisen kertomuksen yhteydessä, jonka perusteella saattoi ensinnäkin ajatella, että [Fresh Marine] oli noudattanut sitoumustaan, muuttaa yksipuolisesti kyseisen kertomuksen sisältöä poistamalla negatiivisia lukuja sisältäviä rivejä, kuten se oli tehnyt nyt käsiteltävässä asiassa — — , ja korvata — — loppupäätelmät sellaisella omalla laskelmallaan [Fresh Marinen] kyseisenä ajanjaksona käyttämistä keskimääräisistä vientihinnoista, joka oli tehty näin muutetun kertomuksen

perusteella, selvittämättä [Fresh Marinelle] syitä, joiden perusteella se oli jättänyt huomiotta edellä esitetyt loppupäätelmät, saati varmistanut [Fresh Marinelta], että tehdyt muutokset eivät vähentäneet sitoumuksen noudattamisen tarkastamista varten toimitettujen tietojen luotettavuutta. Päättäessään olla tyytymättä [Fresh Marinelle] suosiolliseen ensivaikutelmaan, joka syntyi vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta, komission olisi pitänyt osoittaa huolellisuutta, joka oli tarpeen, jotta sellaisia kyseisessä kertomuksessa esitettyjä tietoja tulkittiin oikein, joiden perusteella se aikoi muodostaa kantansa siitä, oliko [Fresh Marine] toiminut sitoumuksensa mukaisesti kyseisenä ajanjaksona.

77 Se ei voinut tässä yhteydessä nojautua asetuksen N:o 384/96 8 artiklan 10 kohtaan eikä asetuksen N:o 2026/97 13 artiklan 10 kohtaan.

78 Silloin kun komissiolla on parhaiden mahdollisten käytettävissä olevien tietojen perusteella syytä epäillä, että sen alun perin polkumyynnin tai tukien vastaisen menettelyn yhteydessä hyväksymää sitoumusta ei ole noudatettu, sille annetaan näissä säännöksissä oikeus toteuttaa kohtuullisessa ajassa väliaikaisia toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä yhteisön elinkeinoelämän etujen suojaamiseksi, jollei myöhemmästä aineellisia seikkoja koskevasta, kyseisen sitoumuksen tosiasiallista rikkomista koskevasta tutkimuksesta muuta johdu.

79 Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin todettava, että vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen ja erityisesti siinä olevien loppupäätelmien perusteella voitiin katsoa, että [Fresh Marine] oli noudattanut sitoumustaan — — .

80 Komissio oli omasta aloitteestaan muuttanut kyseistä kertomusta tiedustelematta [Fresh Marinelta], miten tämä yksipuolinen toiminta vaikuttaisi

[Fresh Marinen] komissiolle toimittamien tietojen luotettavuuteen, ja tämän jälkeen päätellyt [Fresh Marinen] ilmeisestikin rikkoneen sitoumustaan. Vuoden 1997 lokakuussa tehtyyn kertomukseen sisältyviä ja siis näin muuttuneita tietoja ei voitu mitä ilmeisimmin enää pitää edellä 77 kohdassa tarkoitettujen säännösten mukaisina parhaina mahdollisina tietoina, jotka komissiolla olisi ollut käytettävissä kyseisenä ajankohtana selvittäessään, oliko [Fresh Marine] rikkonut sitoumustaan.

— —

82 On siten aiheellista päätellä, että komissio on vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta tarkastellessaan syyllistynyt säännönvastaisuuteen, jollaiseen huolellinen ja valpas hallintoviranomainen ei tavanomaisesti vastaavissa olosuhteissa olisi syyllistynyt.

— —

84 On kuitenkin aiheellista korostaa, ettei [Fresh Marinenkaan] toiminta ole ollut moitteetonta. — —

— —

89 Kun otetaan huomioon, että vuoden 1997 lokakuussa tehty kertomus on tiivis, että virheellisiä tietoja sisältävien rivien ja negatiivisia lukuja sisältävien rivien välistä yhteyttä on vaikea hahmottaa ja että kyseiset luvut ovat

epäselviä, [Fresh Marinen] olisi pitänyt antaa omasta aloitteestaan komissiolle kyseisen kertomuksen toimittamisen yhteydessä selvennyksiä, jotka olisivat olleet tarpeen kertomuksen ymmärtämiseksi. Kun [Fresh Marine] toimitti vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen komissiolle ilman minkäänlaisia huomautuksia, se toimi välinpitämättömästi ja aiheutti sekaannusta komission virkamiesten parissa, kuten komission [Fresh Marinelle] lähettämässä, 5.1.1998 päivätyssä kirjeessä — — todetaan. — —

— —

91 — — on aiheellista päätellä, että [Fresh Marine] ja komissio ovat molemmat syyllistyneet säännönvastaiseen toimintaan, joka on ollut molempien osalta yhtä vakavaa; tämä on tapahtunut varmistettaessa, että [Fresh Marine] oli noudattanut sitoumustaan vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana, eli vaiheessa, jonka päätteeksi komissio oli todennut, että [Fresh Marine] oli ilmeisestikin rikkonut sitoumuksensa ja että [Fresh Marinen] tuomiin tuotteisiin oli tarpeen kohdistaa väliaikaisia toimenpiteitä asetuksen N:o 2529/97 mukaisesti. Jättämällä toimittamatta vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen yhteydessä omasta aloitteestaan sellaisia selvityksiä, jotka olisivat olleet välttämättömiä kertomukseen otettujen negatiivisten lukujen ymmärtämiseksi, [Fresh Marine] puolestaan on syyllistynyt välinpitämättömyyteen, johon huolellinen ja valpas toimija ei tavanomaisesti olisi syyllistynyt. [Fresh Marinen] säännönvastaisesta toiminnasta ja kertomusta luettaessa tästä säännönvastaisuudesta mahdollisesti aiheutuneesta sekaannuksesta huolimatta on todettava, että komission toiminta eli kertomuksen yksipuolinen muuttaminen siitä huolimatta, että siitä sai ensi lukemalta sellaisen kuvan, että [Fresh Marine] oli noudattanut sitoumustaan kyseisenä ajanjaksona, on ollut väärin suhteutettua ja siten säännönvastaista ja että tällaista toimintaa ei voida perustella millään tavalla.

92 Vaikka [Fresh Marinen] väittämä vahinko näytettäisiinkin edes osittain toteen ja vaikka vahingon ja sellaisten seikkojen, jotka olivat saaneet toimielimen aloittamaan [Fresh Marinen] tuomiin tuotteisiin kohdistetut väliaikaiset toimenpiteet, välillä todettaisiinkin syy-yhteys, mitä selvitetään seuraavaksi, komissiolle kuuluvan korvausvelvollisuuden määrittämisen

yhteydessä huomioon on syytä ottaa se seikka, että kumpikin asianosainen on vastuussa tapahtuneesta, ja että vastuu jakautuu puoliksi.

Väitetty vahinko sekä väitetyn vahingon ja komission säännönvastaisen toiminnan välinen syy-yhteys

— —

106 Siltä osin kuin on kyse tulonmenetyksestä ajanjaksona 18.12.1997—25.3.1998, on syytä todeta, että komission toimittamista luvuista, jotka koskevat [Fresh Marinen] yhteisöön vuoden 1997 heinäkuun ja vuoden 1998 syyskuun välisenä aikana suuntaamaa viljellyn merilohen vientiä, käy ilmi, että [Fresh Marine] on keskeyttänyt viennin kokonaisuudessaan ajanjaksona, joka alkoi suunnilleen vuoden 1997 joulukuun puolivälissä ja päättyi vuoden 1998 maaliskuun lopussa. — —

— —

109 Näiden tosiseikkojen valossa on syytä arvioida, kuinka suuri tulonmenetys [Fresh Marinelle] aiheutui siitä syystä, että se keskeytti yhteisöön suuntaamansa viennin ajanjaksoksi 18.12.1997—25.3.1998. Tulonmenetyksen on katsottava vastaavan sitä voittomarginaalia, joka [Fresh Marinella] olisi ollut, jos se olisi jatkanut yhteisöön suuntaamansa viennin harjoittamista kyseisenä ajanjaksona.

— —

115 [Fresh Marinelle] aiheutuneeksi tulonmenetykseksi on siis vahvistettava 18.12.1997—31.1.1998 väliselle ajalle yhteensä 292 000 NOK, vuoden 1988 helmikuulle yhteensä 135 000 NOK ja 1.—25.3.1998 yhteensä 150 000 NOK.

— —

117 Tässä yhteydessä on aiheellista selvittää [Fresh Marinelle] aiheutuneen liiketaloudellisen vahingon — — sekä asetuksesta N:o 2529/97 johtuvan — — komission säännönvastaisen toiminnan välistä syy-yhteyttä.

118 Perustamissopimuksen 215 artiklan toisen alakohdan mukaisen syy-yhteyden katsotaan olevan olemassa silloin kun kyseisen toimielimen tekemän virheen ja esitetyn vahingon välillä on välitön yhteys, jonka olemassaolo kantajien on näytettävä toteen (ks. asia T-149/96, Coldiretti ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 30.9.1998, Kok. 1998, s. II-3841, 101 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö). Vastuun syntyminen yhteisölle edellyttää, että toiminnan ja vahingon välillä on riittävän suora syy-yhteys (ks. mm. yhdistetyt asiat 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79, Durmortier Frères ym. v. neuvosto, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 3091, 21 kohta; asia T-168/94, Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2627, 52 kohta ja [asia T-13/96] TEAM v. komissio, [tuomio 29.10.1998, Kok. 1998, s. II-4073] 68 kohta).

119 Nyt käsiteltävässä asiassa — — tarkastellusta tilintarkastusyrityksen todistuksesta käy ilmi, että ajanjakso, jonka ajaksi [Fresh Marine] on keskeyttänyt yhteisöön suuntaamansa viennin, osuu yhteen sen ajanjakson

kanssa, jona [Fresh Marinen] tuomiin tuotteisiin on kohdistettu asetuksella N:o 2529/97 käyttöön otettuja väliaikaisia toimenpiteitä. Tällaista seikkaa on tulkittava siten, että se kuvastaa syy-yhteyden olemassaoloa etenkin komission säännönvastaisuuksien, jotka johtuvat näistä väliaikaisista toimenpiteistä, ja [Fresh Marinen] tulonmenetyksen välillä.

120 On siis kiistatonta, että jos tällaisia säännönvastaisuuksia ja niistä johtuneita väliaikaisia toimenpiteitä ei olisi ollut, [Fresh Marine] olisi jatkanut yhteisöön suunnatun viennin harjoittamista sitoumuksensa mukaisesti. Sille ei siten olisi aiheutunut lainkaan tulonmenetystä yhteisön markkinoilla. Vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen tarkastelun yhteydessä esiintynyt komission säännönvastainen toiminta, jota on vahvistanut asetus N:o 2529/97, on siten syy-yhteydessä [Fresh Marinelle] aiheutuneeseen liiketaloudelliseen vahinkoon edellä 118 kohdassa esiin tuodun yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön valossa.

121 — — Tässä yhteydessä on aiheellista yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla varmistaa, että [Fresh Marine] on ryhtynyt kaikkiin tarpeellisiin ja hyödyllisiin toimenpiteisiin rajoittaakseen kärsimäkseen ilmoittamaansa vahinkoa, minkä komissio on kiistänyt (ks. yhdistetyt asiat C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 19.5.1992, Kok. 1992, s. I-3061, 33 kohta; yhdistetyt asiat C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 85 kohta ja asia C-284/98 P, parlamentti v. Bieber, tuomio 16.3.2000, Kok. 2000, s. I-1527, 57 kohta).

122 Komissio väittää, että koska asetuksella N:o 2529/97 käyttöön otetut tullit olivat olleet väliaikaisia, [Fresh Marine] olisi voinut jatkaa yhteisöön suuntaamaansa vientiä entisin hinnoin, jos se olisi käyttänyt vähäisen summan pankkitakauksen ottamiseen.

— —

124 Koska [Fresh Marine] ei ole kiistänyt komission esittämiä huomioita pankkitakauksesta aiheutuvista kustannuksista, sen on katsottava olevan yhtä mieltä asiasta; on kuitenkin todettava, että [Fresh Marine] olisi ottanut tavanomaiseen liiketoimintaan yleensä sisältyvää riskiä huomattavasti suuremman taloudellisen riskin, jos se olisi harjoittanut yhteisöön suunnattua vientiä ajanjaksona, jona sen tuotteiden tuontiin sovellettiin asetusta N:o 2529/97. Jos [Fresh Marine] olisi nimittäin pankkitakauksen ottamisen jälkeen komission ehdottamalla tavalla päättänyt harjoittaa yhteisöön suunnattua vientiä entisin hinnoin eli siirtämättä väliaikaisista tulleista mahdollisesti aiheutuvia kustannuksia yhteisössä olevien asiakkaidensa kanssa sopimiinsa hintoihin, se olisi saattanut joutua yksin kärsimään näistä tulleista aiheutuvat kustannukset, jos tullit olisi kannettu lopullisesti. Koska [Fresh Marine] ei voinut kyseisenä ajankohtana arvioida, kävisikö näin, sillä ei ollut muuta mahdollisuutta kuin korottaa vientihintojaan väliaikaisten tullien arvolla. Kun otetaan huomioon muun muassa lohenmyyntiä koskeva kilpailu yhteisön yritysten ja useiden sellaisten norjalaisten viejäyritysten kesken, jotka saattoivat jatkaa yhteisön markkinoille suuntaamaansa vientiä sitoumuksiensa mukaisesti kyseisenä ajanjaksona, [Fresh Marine] päätteli perustellusti, että sillä ei ollut mitään mahdollisuutta saada myydyksi tuotteitaan yhteisön markkinoilla kyseisenä ajanjaksona.

125 Nämä olosuhteet huomioon ottaen [Fresh Marine] ei ollut edellä 121 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa laiminlyönyt velvollisuuttaan osoittaa riittävää huolellisuutta vahinkonsa laajuuden rajoittamiseksi, vaikka se ei ollut pyrkinyt harjoittamaan tuotteidensa vientiä yhteisöön kyseisenä ajanjaksona.

— —

131 On — — 30.1. ja 2.2.1998 päivättyjen kirjeiden perusteella todettava, että komissio ei ole omalta osaltaan toteuttanut tarpeellisia ja hyödyllisiä toimenpiteitä, joita vahingon aiheuttajalta edellytetään, jos vahinko voi laajeta,

kuten nyt käsiteltävässä asiassa (ks. vastaavasti em. asia parlamentti v. Bieber, tuomion 57 kohta), rajoittaakseen vahinkoa, joka oli aiheutunut säännönvastaisesta toiminnasta tarkastettaessa sitä, oliko [Fresh Marine] noudattanut sitoumustaan.

132 Asiakirja-aineistosta käy ilmi, että komissio oli [Fresh Marinen] vuoden 1998 tammikuun alussa toimittamien selvitysten — — ja saman kuun lopussa [Fresh Marinen] toimipaikassa tehdyn tarkastuksen — — johdosta viimeistään 30.1.1998 tiennyt varmasti, mistä on osoituksena samana päivänä päivätty kirje, että [Fresh Marine] oli noudattanut sitoumustaan vuoden 1997 kolmannen vuosineljänneksen aikana. Komissio, joka omien sanojensa mukaan — —, ja mistä on sitä paitsi osoituksena se seikka, että se antoi asetuksen N:o 651/98, oli kuitenkin yksin toimivaltainen nyt käsiteltävässä asiassa poistamaan väliaikaiset toimenpiteet, joita asetuksella N:o 2529/97 oli kohdistettu [Fresh Marinen] tuomiin tuotteisiin, on ilman näkyvää syytä vasta 25.3.1998 antanut [Fresh Marinelle] asetuksella N:o 651/98 muodollisen oikeudellisen varmuuden, jonka se olisi kyennyt antamaan jo vuoden 1998 tammikuun lopussa. Vaikka se oli itse voinut todeta edellä mainitun [Fresh Marinen] toimipaikassa tehdyn tarkastuksen yhteydessä tämän kärsineen huomattavaa liiketaloudellista vahinkoa väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisen vuoksi — —, se on perusteettomasti ylläpitänyt 2.2.1998 päivätyllä kirjeellään epävarmuutta siitä, mikä asetuksella N:o 2529/97 määrättyjen väliaikaisten tullien lopullinen tilanne olisi. Se on siten jarruttanut [Fresh Marinen] päätöstä aloittaa uudelleen liiketoimintansa yhteisön markkinoilla.

— —

134 Koska komissio on tällä tavoin pidättäytynyt toimenpiteistä, jotka sen olisi pitänyt toteuttaa heti, kun [Fresh Marinen] tuomiin tuotteisiin kohdistettujen väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönotosta johtuvat säännönvastai-

suudet oli korjattu, komission on katsottava olevan yksin vastuussa ainakin vuoden 1998 tammikuun lopusta lähtien [Fresh Marinelle] aiheutuneesta tulonmenetyksestä.

135 On siten aiheellista päätellä, että vaikka [Fresh Marine] on edellä 73—92 kohdassa esitetyn perusteella itse komission kanssa yhtä suurelta osin aiheuttanut liiketaloudellisen vahinkonsa, tämän vahingon jatkuminen vuoden 1998 tammikuun lopun jälkeen johtuu yksinomaan komission hitaudesta, sillä tämä on sellaisista [Fresh Marinelta] saamistaan selvityksistä huolimatta, joiden perusteella sen oli mahdollista lopullisesti korjata aiemmat säännönvastaisuutensa ja joiden vuoksi sillä ei ollut enää mitään syytä epäillä [Fresh Marinen] rikkovan sitoumustaan, viivyttänyt ilman näkyvää syytä [Fresh Marinen] tilanteen vakauttamista peruuttamalla tätä vastaan alun perin käyttöönotetut väliaikaiset toimenpiteet.

136 Komission on siten katsottava olevan vastuussa puolesta [Fresh Marinelle] 18.12.1997—31.1.1998 aiheutuneesta tulonmenetyksestä ja koko siitä vahingosta, joka [Fresh Marinelle] on aiheutunut 1.2.—25.3.1998 — — .

137 Komissio on näistä syistä velvoitettava suorittamaan [Fresh Marinelle] puolet 292 000 NOK:sta tälle aiheutuneen tulonmenetyksen johdosta ja toisaalta 285 000 NOK (135 000 NOK + 150 000 NOK) korvauksena vahingosta, jonka se on aiheuttanut [Fresh Marinelle] 1.2.—25.3.1998, eli yhteensä 431 000 NOK. Kanne on aiheellista hylätä muilta osin."

Asianosaisten vaatimukset yhteisöjen tuomioistuimessa

9 Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion

— ensisijaisesti ratkaisee itse asian ja hylkää Fresh Marinen ensimmäisessä oikeusasteessa nostaman kanteen sekä velvoittaa Fresh Marinen korvaamaan oikeudenkäyntikulut

— toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

10 Fresh Marine vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää komission valituksen kokonaisuudessaan

— kumoaa valituksenalaisen tuomion niiltä osin kuin siinä todetaan, että Fresh Marine on puoliksi vastuussa vahingon aiheuttaneista tapahtumista

— velvoittaa näin ollen komission suorittamaan Fresh Marinelle vahingonkorvauksena 577 000 NOK

— velvoittaa komission korvamaan Fresh Marinelle sekä ensimmäisessä oikeusasteessa että valitusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut

— velvoittaa komission maksamaan kahdeksan prosentin vuotuista korkoa valituksenalaisen tuomion antamispäivästä alkaen 577 000 NOK:n määrälle ja niille oikeudenkäyntikuluille, jotka komissio on velvollinen korvaamaan Fresh Marinelle.

Päävalitus

Ensimmäinen ja toinen valitusperuste, jotka koskevat vahingon syytä ja yhteisön oikeuden rikkomisen vakavuutta

Asianosaisten lausumat

11 Kahdessa ensimmäisessä valitusperusteessaan, joita on aiheellista tarkastella yhdessä, komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä katsoessaan toisaalta valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa, että Fresh Marinelle aiheutunut vahinko johtuu säännönvastaisesta toiminnasta, jota komission väitetään harjoittaneen sen tarkastellessa vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta, ja toisaalta 59 ja 60 kohdassa, että yhtei-

söjen tuomioistuinten tuomiot, joihin komissio viittasi ensimmäisessä oikeusasteessa ja joissa polkumyynnin vastaista menettelyä koskevia toimenpiteitä on pidetty talouspoliittisia valintoja sisältävinä lainsäädäntötoimina, koskivat asioita, joiden asiayhteys "erosi huomattavasti" nyt käsiteltävistä asioista, ja päätellessään näin ollen valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa, että yhteisön oikeuden rikkominen riitti käsiteltävänä olevassa asiassa sellaisenaan synnyttämään perustamissopimuksen 215 artiklaan perustuvan yhteisön vastuun.

12 Komission mukaan kertomuksen tarkasteluun perustuva hallintotoimi ei itsessään voi olla minkäänlaisen Fresh Marinelle aiheutuneen vahingon syynä, koska Fresh Marinen vientitoimintaa hyödyttänyt sitoumus peruutettiin ja polkumyynti- ja tasoitustullit otettiin käyttöön vasta asetuksen N:o 2529/97 tultua voimaan. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 215 artiklan nojalla voidaan nostaa vahingonkorvauskanne ainoastaan silloin, kun kyseessä on "varma, tosiasiallisesti aiheutunut" vahinko (ks. yhdistetyt asiat 67/75—85/75, Lesieur Cotelle ym. v. komissio, tuomio 17.3.1976, Kok. 1976, s. 391); komission mukaan Fresh Marinelle mahdollisesti aiheutunut vahinko voi olla varma ja tosiasiallisesti aiheutunut vasta asetuksen N:o 2529/97 antamisesta alkaen.

13 Asetuksen N:o 384/96 8 artiklan 10 kohdan sanamuodosta ilmenee komission mukaan lisäksi se, että komissiolla on väliaikaisia tulleja asetettaessa laaja harkintavalta sellaisten olosuhteiden määrittämisessä, joiden osalta se katsoo olevan aihetta olettaa, että sitoumusta on rikottu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei komission mukaan ole kuitenkaan tutkinut tätä kysymystä, koska se on valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa todennut, että vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen tarkasteluun "ei sisältynyt talouspoliittisia valintoja, ja komission harkintavalta oli tässä yhteydessä huomattavan rajallinen tai lähes olematon". Valituksenalainen tuomio on näin ollen ristiriidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oman oikeuskäytännön kanssa (asia T-489/93, Unifruit Hellas v. komissio, tuomio 15.12.1994, Kok. 1994, s. II-1201 ja asia T-51/96, Miwon v. neuvosto, tuomio 30.3.2000, Kok. 2000, s. II-1841).

14 Komission mukaan ratkaiseva kysymys on se, merkitseekö sen toteuttama toimi harkintavallan käyttöä, koska yhteisön oikeusjärjestyksessä tällaisen toimen aiheuttama vahinko voi synnyttää vahingonkorvausvastuun ainoastaan, jos se

vastaa asiassa 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt v. neuvosto, 2.12.1971 annetussa tuomiossa (Kok. 1971, s. 975, Kok. Ep. I, s. 609) ilmaistua perustetta, toisin sanoen jos kyseessä on kyllin ilmeinen ylemmäntasoisen, yksityisiä suojaavan oikeussäännön rikkominen.

15 Fresh Marine väittää, että vahinko on selvästi aiheutunut komission virheellisestä toiminnasta vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen tarkastelun yhteydessä. Asetuksen N:o 2529/97 antaminen on Fresh Marinen mukaan ainoastaan vahingon laukaissut tekijä. Asetuksen antaminen on nimittäin johdonmukainen ja väistämätön seuraus komission sellaisesta epäasianmukaisesta hallintotoimesta, jonka se on tehnyt muuttaessaan yksipuolisesti vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta jättäen samalla tiedustelematta varotoimena Fresh Marinelta sitä, miten kyseinen muutos mahdollisesti vaikuttaisi Fresh Marinen toimittamien tietojen luotettavuuteen. Se, että vahingon toteutuminen sattuu yksiin kyseisen asetuksen antamisen kanssa, ei Fresh Marinen mukaan sellaisenaan merkitse sitä, että asetuksen antaminen olisi ollut Fresh Marinelle aiheutetun vahingon syy.

16 Fresh Marine väittää myös, että viejien osalta asetus, jolla otetaan käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä, täyttää kaikki sellaisen päätöksen tunnusmerkit, joka koskee niitä erikseen. Näin ollen asetus N:o 2529/97 ei sen mukaan ole lainsäädäntötoimi vaan päinvastoin hallintotoimi, joka on toteutettu hallintomenettelyssä, joka koski erityisesti ja yksinomaisesti tiettyjä viejiä. Se, että komissio on kohdistanut Fresh Marineen väliaikaisen tullin, on ainoastaan johdonmukainen seuraus siitä virheellisestä päätelmästä, että viimeksi mainittu on rikkonut sitoumustaan. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa todennut, komissio on asetuksen N:o 2529/97 antaessaan ainoastaan tehnyt alustavia johtopäätöksiä vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

17 Yhteisö on perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan mukaan vastuussa vahingosta ainoastaan, jos tietyt edellytykset täyttyvät; näihin kuuluu se, että

kyseisen toimielimen moititun toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks. mm. asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 10 kohta).

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 119 kohdassa todennut, että ajanjakso, jonka ajaksi Fresh Marine on keskeyttänyt yhteisöön suuntaamansa viennin, osuu yhteen sen ajanjakson kanssa, jona Fresh Marinen tuomiin tuotteisiin on kohdistettu asetuksella N:o 2529/97 käyttöön otettuja väliaikaisia toimenpiteitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 120 kohdassa todennut myös, että jos säännönvastaisuuksia, joihin komissio oli syyllistynyt, ja niistä johtuneita väliaikaisia toimenpiteitä ei olisi ollut, Fresh Marine olisi jatkanut yhteisöön suunnatun viennin harjoittamista sitoumuksensa mukaisesti.

19 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 58 kohdassa todennut ensiksi, että komission toiminnan oletettu säännönvastaisuus aiheutti väitetyn vahingon vasta siinä vaiheessa, kun käyttöön otettiin väliaikaisia toimenpiteitä, jotka kohdistettiin Fresh Marinen tuomiin tuotteisiin asetuksen N:o 2529/97 mukaisesti, mikä myös oli väitetyn vahingon syy, ja todennut sitten Fresh Marinen osalta, että komissio oli kyseisessä asetuksessa ainoastaan tehnyt alustavia johtopäätöksiä vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta ja etenkin keskimääräisestä vientihinnasta, jota Fresh Marine oli soveltanut kertomuksen kattamana ajanjaksona.

20 Vaikka viimeksi mainittu toteamus pitäisikin paikkansa, väliaikaiset tullit on kuitenkin otettu käyttöön ja Fresh Marine on pakotettu keskeyttämään yhteisöön suuntautuva vientinsä vasta komission kollegiona antamalla asetuksella N:o 2529/97.

21 Näin ollen on kiistatonta, että Fresh Marinen kärsimiä tappioita on pidettävä varmoina ja tosiasiallisesti aiheutuneina vasta kyseisen asetuksen voimaantulosta alkaen.

22 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 57 kohdassa todennut, että kyseessä oleva vahinko johtuu säännönvastaisesta toiminnasta, jota komission väitetään harjoittaneen sen tarkastellessa vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta.

23 Vaikka oletettaisiin, että kyseiseen toteamukseen liittyy oikeudellinen virhe, tällaisella virheellä ei kuitenkaan ole seurauksia, jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut virheettömästi sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyedellytyksiä.

24 Tältä osin on muistettava, että sopimussuhteen ulkopuolista yhteisön vastuuta koskevassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä otetaan nimen omaan huomioon säänneltävien tilanteiden monimuotoisuus, lainsäädännön soveltamistai tulkintavaikeudet ja erityisesti riidanalaisen toimen tehneen toimielimen harkintavalta (ks. em. yhdistetyt asiat Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomion 43 kohta; em. asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 40 kohta ja asia C-312/00 P, komissio v. Camar ja Tico, tuomio 10.12.2002, 52 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

25 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeudessa tunnustetaan oikeus korvaukseen silloin, kun kolme edellytystä täyttyy, eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä toimeen ryhtynyttä tahoa koskeneen velvoitteen laiminlyöntiin (ks. em. yhdistetyt asiat Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomion 51 kohta; em. asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 41 ja 42 kohta ja em. asia komissio v. Camar ja Tico, tuomion 53 kohta).

26 Toisen edellytyksen osalta ratkaiseva peruste yhteisön oikeuden rikkomisen luokittelemiseksi riittävän ilmeiseksi on yhteisön asianomaisen toimielimen harkintavallalle asetettujen rajojen selvä ja vakava ylittäminen. Jos tällä toimieli-

mellä on harkintavaltaa hyvin vähän tai ei ollenkaan, jo pelkän yhteisön oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen (ks. mm. em. asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 43 ja 44 kohta ja em. asia komissio v. Camar ja Tico, tuomion 54 kohta).

27 Sen määrittämiseksi, onko kyseessä tällainen rikkominen, ei näin ollen ole ratkaisevaa se, onko asianomainen toimi yleinen vai pelkästään yksittäistapausta koskeva, vaan se harkintavalta, joka kyseisellä toimielimellä oli (ks. vastaavasti em. asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 46 kohta ja em. asia komissio v. Camar ja Tico, tuomion 55 kohta).

28 Koska väliaikaiset polkumyynti- ja tasoitustullit on otettu käyttöön asetuksen N:o 384/96 8 artiklan 10 kohdan ja asetuksen N:o 2026/97 13 artiklan 10 kohdan nojalla, on määritettävä, millä tavoin komission harkintavalta tässä tapauksessa rajautui.

29 Tältä osin on todettava, että vaikka edellisessä kohdassa mainituilla säännöksillä annetaan komissiolle mahdollisuus ottaa käyttöön väliaikaisia polkumyynti- ja tasoitustulleja, niissä edellytetään, että on syytä uskoa, että sitoumusta on rikottu, ja että päätös, jolla tällaisia tulleja otetaan käyttöön, tehdään parhaiden käytettävissä olevien tietojen perusteella.

30 Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio on antanut asetuksen N:o 2529/97, jolla Fresh Marinen vientiin on kohdistettu väliaikaisia tulleja, yksinomaan sellaisen kertomuksen perusteella, joka — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 79 ja 80 kohdassa — antoi olettaa, että kyseinen yhtiö oli noudattanut sitoumustaan olla myymättä tuotteita yhteisön

markkinoilla tiettyä keskihintaa alemmilla hinnoilla, mutta että komissio oli omasta aloitteestaan muuttanut kyseistä kertomusta tiedustelematta Fresh Marinelta, miten tämä yksipuolinen toiminta vaikuttaisi Fresh Marinen komissiolle toimittamien tietojen luotettavuuteen.

31 Tästä seuraa, että komissio ei selvästikään ole noudattanut velvollisuuttaan ottaa käyttöön väliaikaisia tulleja ainoastaan, jos on syytä uskoa, että sitoumusta on rikottu. Käsiteltävänä olevan asian olosuhteissa tällaista toimintaa on pidettävä yhteisön oikeussäännön riittävän ilmeisenä rikkomisena, joka täyttää yhden sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun syntyedellytyksistä (ks. mm. em. asia Bergaderm ja Goupil v. komissio, tuomion 42—44 kohta ja em. asia Camar v. Tico, tuomion 53 ja 54 kohta).

32 Näin ollen kaksi ensimmäistä valitusperustetta on hylättävä.

Kolmas valitusperuste, joka koskee komission toimintaa sen tarkastellessa vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta

Asianosaisten lausumat

33 Komissio väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se on katsonut, että vuoden 1997 lokakuussa tehdystä kertomuksesta ilmeni, että Fresh Marine oli noudattanut sitoumustaan, ja todennut, että komissio oli näin ollen toiminut suhteettomalla tavalla muuttaessaan kyseistä kertomusta ja että se oli tehnyt virheen, jonka se olisi välttänyt, jos se olisi noudattanut tavanomaista huolellisuutta ja valppautta.

34 Komissio väittää ensinnäkin, että jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi asianmukaisesti ymmärtänyt vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen loppupäätelmät, se ei olisi valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa kuvaillut kertomusta asiakirjaksi, josta sai sen vaikutelman, että Fresh Marine oli noudattanut sitoumustaan.

35 Komissio toteaa toisaalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi komission toimintaa ottamatta huomioon asetuksen N:o 384/96 8 artiklan 10 kohdan. Koska kyseiseen säännökseen sisältyy peruste, jota komissio toteaa olevansa velvollinen soveltamaan näissä olosuhteissa, komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole ottanut kyseistä perustetta huomioon. Komission mukaan oli ensisijaisen tärkeää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisisi, kenelle kuului todistustaakka siitä, että Fresh Marinen sitoumusta oli noudatettu, ennen kuin päätettiin, sisälsikö vuoden 1997 lokakuussa tehty kertomus parhaat käytettävissä olevat tiedot.

36 Fresh Marine väittää, että komission väite, joka koskee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen virheelliseksi väitettyä näkemystä vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen loppupäätelmistä, on jätettävä tutkimatta, koska muutoksenhaku rajoittuu oikeuskysymyksiin eikä näin ollen sisällä tosiseikkoja.

37 Fresh Marine väittää lopuksi, että harkintavaltaa, joka komissiolle annetaan asetuksen N:o 384/96 8 artiklan 3 kohdassa sen ratkaisemiseksi, onko sitoumus hyväksyttävä, ei voida laajentaa siten, että komission sallittaisiin yksipuolisesti muuttaa valvontaohjelmaa ja tehdä sen perusteella johtopäätös, että viejä on ilmeisesti rikkonut sitoumustaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

38 Tältä osin on todettava, että vaikka komission kolmas valitusperuste olisi otettava tutkittavaksi, se on perusteeton.

39 Yhteisöjen tuomioistuin on nimittäin tämän tuomion 31 kohdassa todennut, että komissio on käyttöön ottaessaan väliaikaisia polkumyynti- ja tasoitustulleja syyllistynyt yhteisön oikeussäännön riittävän ilmeiseen rikkomiseen, joka synnyttää sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun.

40 Näin ollen sillä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioinut virheellisesti komission toimintaa viimeksi mainitun tarkastellessa vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta, ei ole merkitystä.

41 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä.

Neljäs valitusperuste, joka koskee valppautta, jota Fresh Marine on osoittanut vähentääkseen vahingon määrää

Asianosaisten lausumat

42 Komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että vaikka Fresh Marine ei ole ottanut pankkitakausta asetuksella N:o 2529/97 käyttöön otettujen väliaikaisten tullien kattamiseksi ja jatkaakseen yhteisöön suuntautuvaa vientiä, Fresh Marine ei kuitenkaan ole laiminlyönyt velvollisuuttaan rajoittaa aiheutuneen vahingon määrää.

43 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustelee kyseisen päätelmän toteamalla valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa, että jos Fresh

Marine olisi jatkanut vientiään, se olisi ottanut riskin siitä, että se olisi saattanut joutua yksin kärsimään näistä tulleista aiheutuvat kustannukset, jos tullit olisi kannettu lopullisesti. Komission mukaan kyseinen perustelu on ristiriidassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen muiden päätelmien kanssa. Komissio toteaa, että jos — kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut — komission vastuun synnyttänyt toiminta oli vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen yksipuolinen muuttaminen, vaikka kyseinen kertomus antoi aihetta uskoa, että Fresh Marine oli noudattanut sitoumustaan, valituksenalaisessa tuomiossa ei selitetä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen voinut päätellä, että oli olemassa vaara siitä, että väliaikainen tulli olisi tällaisissa olosuhteissa kannettu lopullisesti.

44 Fresh Marine väittää, että kyseinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska se koskee yksinomaan tosiseikkaa. Vaikka käsiteltävänä olevassa asiassa olisikin ilmeistä, että asetuksella N:o 2529/97 vahvistettuja väliaikaisia tulleja ei lopullisesti kannettaisi, komission olisi esitettävä ne syyt, joiden perusteella se piti alun perin tarpeellisena ottaa ne käyttöön. Komission päätelmät ovat Fresh Marinen mukaan virheellisiä myös niiltä osin, kuin niissä jätetään ottamatta huomioon se, että väliaikaisten tullien lopullisesta kantamisesta päättäminen on neuvoston eikä komission asiana.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

45 EY 225 artiklan ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan nojalla muutoksenhaku rajoittuu oikeuskysymyksiin. Tästä seuraa, että lukuun ottamatta sitä tapausta, että selvitysaineistoa on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa valvoa tapaa, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikkoja (ks. mm. yhdistetyt asiat C-280/99 P—C-282/99 P, Moccia Irme ym. v. komissio, tuomio 21.6.2001, Kok. 2001, s. I-4717, 78 kohta ja asia C-104/00 P, DKV v. SMHV, tuomio 19.9.2001, Kok. 2002, s. I-7561, 22 kohta).

46 Komissio pyrkii väitteillään asettamaan kyseenalaiseksi tavan, jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut niitä tosiseikkoja, joiden osalta se on katsonut, että Fresh Marine ei ollut laiminlyönyt velvollisuuttaan osoittaa tarvittavaa valppautta sille aiheutuneen vahingon laajuuden rajoittamiseksi.

47 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 124 kohdassa tehnyt lukuisia tosiseikkoihin perustuvia toteamuksia. Se on todennut toisaalta, että jos Fresh Marine olisi pankkitakauksen ottamisen jälkeen päättänyt harjoittaa yhteisöön suunnattua vientiä entisin hinnoin eli siirtämättä väliaikaisista tulleista mahdollisesti aiheutuvia kustannuksia yhteisössä olevien asiakkaidensa kanssa sopimiinsa hintoihin, se olisi saattanut joutua yksin kärsimään näistä tulleista aiheutuvat kustannukset, jos tullit olisi kannettu lopullisesti. Koska Fresh Marine ei voinut kyseisenä ajankohtana arvioida, kävisikö näin, sillä ei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ollut muuta mahdollisuutta kuin korottaa vientihintojaan väliaikaisten tullien arvolla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin toisaalta todennut, että ottaen huomioon muun muassa lohenmyyntiä koskeva kilpailu yhteisön yritysten ja useiden sellaisten norjalaisten viejäyritysten kesken, jotka saattoivat jatkaa yhteisön markkinoille suuntaamaansa vientiä sitoumuksiensa mukaisesti kyseisenä ajanjaksona, Fresh Marine saattoi perustellusti päätellä, että sillä ei ollut mitään mahdollisuutta saada myydyksi tuotteitaan yhteisön markkinoilla kyseisenä ajanjaksona. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että Fresh Marine olisi ottanut tavanomaiseen liiketoimintaan yleensä sisältyvää riskiä huomattavasti suuremman taloudellisen riskin, jos se olisi harjoittanut yhteisöön suunnattua vientiä ajanjaksona, jona sen tuotteiden tuontiin sovellettiin asetusta N:o 2529/97.

48 On todettava, että komissio ei ole näyttänyt, että kyseiset toteamukset osoittaisivat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esitettyä todistusaineistoa olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla.

49 Näin ollen neljäs valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

Viides valitusperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista

Asianosaisten lausumat

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 132 kohdassa todennut ensin, että komissio oli viimeistään 30.1.1998 tiennyt varmasti, että Fresh Marine oli noudattanut sitoumustaan, ja katsonut sitten, että komissio oli ilman näkyvää syytä vasta 25.3.1998 antanut Fresh Marinelle asetuksella N:o 651/98 muodollisen oikeudellisen varmuuden, jonka se olisi kyennyt antamaan jo vuoden 1998 tammikuun lopussa.

51 Viidennessä valitusperusteessaan komissio väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on loukannut komission puolustautumisoikeuksia, koska se ei ole antanut sille mahdollisuutta osoittaa syitä asetuksen N:o 651/98 antamisen väitetylle viivästymiselle.

52 Fresh Marine väittää, että komissio tulkitsee valituksenalaista tuomiota virheellisesti. Toisin kuin komissio väittää, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole valituksenalaisen tuomion 132 ja 134 kohdassa todennut, että komission olisi pitänyt antaa ja julkaista asetus N:o 651/98 sen jälkeen, kun se oli päättänyt palauttaa sitoumuksen voimaan, vaan se on arvostellut komissiota siitä, ettei komissio ollut vuoden 1998 tammikuun lopusta alkaen antanut Fresh Marinelle muodollista oikeudellista varmuutta siitä, että sen sitoumus palautettaisiin voimaan. Fresh Marinen mukaan ei ollut välttämätöntä, että kyseinen varmuus annettaisiin komission asetuksen muodossa, vaan kirje, jossa olisi todettu, että väliaikaisia tulleja ei kannettaisi, olisi riittänyt hyvin. Sen sijaan komissio on Fresh Marinen mukaan 2.2.1998 päivätyllä kirjeellään pitänyt perusteettomalla tavalla yllä väliaikaisten tullien kantamiseen liittyvää epävarmuutta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

53 Kuten valituksenalaisen tuomion 132 kohdasta ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että vaikka komissio oli yksin toimivaltainen poistamaan väliaikaiset toimenpiteet, joita asetuksella N:o 2529/97 oli kohdistettu Fresh Marinen tuomiin tuotteisiin, ja vaikka se oli viimeistään 30.1.1998 tiennyt varmasti, että kyseinen yhtiö noudatti sitoumustaan, se oli perusteettomasti ylläpitänyt 2.2.1998 päivätyllä kirjeellään epävarmuutta siitä, mikä kyseisellä asetuksella vahvistettujen väliaikaisten tullien lopullinen tilanne olisi, mikä näin ollen on jarruttanut Fresh Marinen päätöstä aloittaa uudelleen liiketoimintansa yhteisön markkinoilla.

54 Komissio ei ole valituksessaan esittänyt mitään seikkaa, joka asettaisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamukset tai sen päättelyn oikeellisuuden kyseenalaiseksi.

55 Komissio on nimittäin sekä kirjallisessa käsittelyssä että yhteisöjen tuomioistuimessa järjestetyssä istunnossa väittänyt ainoastaan, että jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi antanut sille mahdollisuuden selittää asetuksen N:o 651/98 antamisen kannalta tarpeellisia menettelyyn liittyviä seikkoja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi päätellyt, että kyse oli epäoikeutetusta viivästyksestä sen perusteettoman periaatteen nojalla, että koska Fresh Marinen sitoumuksen palauttamisesta voimaan oli päätetty puhtaasti hallinnollisessa menettelyssä, komission olisi pitänyt samana päivänä antaa kyseinen asetus.

56 Viides valitusperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

57 Edellä esitetystä seuraa, että päävalitus on hylättävä.

Vastavalitus

Asianosaisten lausumat

58 Fresh Marine väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 91 ja 92 kohdassa tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on katsonut Fresh Marinen olevan puoliksi vastuussa 18.12.1997 ja 31.1.1998 välisenä aikana aiheutuneesta vahingosta sillä perusteella, että se on jättänyt toimittamatta vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen yhteydessä selvityksiä, jotka koskivat kertomukseen otettuja negatiivisia lukuja.

59 Fresh Marinen mukaan tällaisten selvitysten puute ei ole aiheuttanut vahinkoa, jonka se kärsi komission toiminnan takia. Fresh Marine toteaa, että asetuksen N:o 384/96 18 artiklan 4 kohdan nojalla komission asiana oli nimittäin ennen väliaikaisten tullien käyttöön ottamista ilmoittaa aikeestaan poistaa vuoden 1997 lokakuussa tehtyyn kertomukseen sisältyvät negatiiviset luvut. Jos komissio olisi noudattanut kyseistä säännöstä, Fresh Marinelle ei olisi aiheutunut minkäänlaista vahinkoa, koska se olisi välittömästi selittänyt komissiolle kyseisten negatiivisten lukujen merkityksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin ollen tehnyt oikeudellisen virheen, koska se ei ole tehnyt asianmukaisia johtopäätöksiä siitä, että komissio oli laiminlyönyt kyseiseen säännökseen perustuvan velvollisuutensa ilmoittaa Fresh Marinelle muutoksista, joita se aikoi tehdä mainittuun kertomukseen.

60 Fresh Marine vaatii myös, että yhteisöjen tuomioistuin velvoittaa komission maksamaan Fresh Marinelle korkoa niille määrille, jotka se on velvollinen maksamaan Fresh Marinelle, valituksenalaisen tuomion julistamispäivästä alkaen.

61 Komissio katsoo, että Fresh Marine tulkitsee valituksenalaista tuomiota virheellisesti, kun se toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan asetuksen N:o 384/96 18 artiklan 4 kohtaa voitiin soveltaa käsiteltävänä olevaan asiaan. Koska kyseiseen säännökseen ei viitata ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeudenkäyntiasiakirjoissa eikä valituksenalaisessa tuomiossa, vastavalitus on komission mukaan jätettävä tutkimatta, koska se tukeutuu perusteeseen, jota ei ole esitetty ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

62 Komissio väittää toissijaisesti, että asetuksen N:o 384/96 18 artiklan 4 kohtaa ei voida soveltaa käsiteltävänä olevan asian olosuhteisiin. Komission mukaan kyseisen säännöksen tarkoituksena on nimittäin säännellä tilanteita, joissa asianosainen toimittaa tutkimuksen aikana riittämättömän vastauksen komission kyselyyn ja jossa komissio aikoo jättää ottamatta huomioon sille lähetetyt todisteet ja tukeutua parhaisiin mahdollisiin tietoihin. Käsiteltävänä olevassa asiassa komissio ei ole jättänyt ottamatta huomioon vuoden 1997 lokakuussa tehtyä kertomusta.

63 Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus siitä, että Fresh Marine on myötävaikuttanut vahingon syntyyn omalla huolimattomuudellaan, ei komission mukaan ole ristiriitainen. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 84—89 kohdassa kumonnut Fresh Marinen väitteen, joka koski vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen selvyyttä, komission mukaan on pidettävä selvitettynä, että Fresh Marine oli osoittanut huolimattomuutta, kun se ei ollut liittänyt mitään selvitystä mainittuun kertomukseen.

64 Komissio väittää lopuksi, että korkovaatimus on jätettävä tutkimatta, koska Fresh Marine ei sen osalta vetoa mihinkään oikeudelliseen virheeseen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt. Toissijaisesti komissio katsoo, että tällainen vaatimus voidaan ottaa tutkittavaksi ainoastaan sellaisen vahingonkorvauksen yhteydessä, jonka yhteisöjen tuomioistuin saattaa määrätä, erotuksena korosta, joka lasketaan kaikille kuluille.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

65 Vastavalitus on otettava tutkittavaksi niiltä osin kuin Fresh Marine arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tehnyt oikeudellisia virheitä arvioidessaan Fresh Marinen vastuuta osasta sille aiheutuneesta vahingosta.

66 Aineellisen kysymyksen osalta on todettava, että perustelut, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt valituksenalaisen tuomion 91 ja 92 kohdassa, eivät ole ristiriitaisia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ensiksi todennut toisaalta, että komission toiminta, joka perustuu vuoden 1997 lokakuussa tehdyn kertomuksen yksipuoliseen muuttamiseen, oli säännönvastainen, ja toisaalta, että Fresh Marine oli syyllistynyt huolimattomuuteen, kun se oli esittänyt komissiolle kertomuksen, joka ei sisältänyt sen ymmärtämisen kannalta välttämättömiä selvityksiä, minkä jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut, että komissiolle kuuluvan korvausvelvollisuuden määrittämisen yhteydessä huomioon on syytä ottaa se seikka, että kumpikin asianosainen on vastuussa tapahtuneesta, ja että vastuu jakautuu puoliksi.

67 Sen osalta, että komissio on rikkonut asetuksen N:o 384/96 18 artiklan 4 kohtaa, ja sellaisen mahdollisen oikeudellisen virheen osalta, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen väitetään tehneen, kun se on jättänyt tekemättä johtopäätöksen tällaisen rikkomisen seurauksista, on todettava, että kyseinen säännös koskee yhteistyön puuttumista tilanteessa, jossa komissio jättää ottamatta huomioon talouden toimijoiden toimittamat todisteet tai tiedot. Koska kyseinen säännös koskee polkumyynnin vastaiseen menettelyyn liittyviä muita tekijöitä, sitä ei voida soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa.

68 Korkojen maksamista koskevan vaatimuksen osalta on todettava, että kyseinen vaatimus on jätettävä tutkimatta kahdesta syystä. Ensinnäkään se ei täytä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetettuja vaatimuksia, sillä se ei koske säännöksiä tai määräyksiä tai yhteisön oikeuden periaatteita, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi noudattanut. Toisaalta se on katsottava uudeksi vaatimukseksi, jollaista ei voida esittää ensimmäisen kerran vasta valituksen yhteydessä (ks. vastaavasti asia C-282/98 P, Enso Española v. komissio, tuomio 16.11.2000, Kok. 2000, s. I-9817, 62 kohta). Fresh Marine vaati ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa nimittäin ainoastaan, että komissio velvoitettaisiin korvaamaan aiheutunut vahinko ja oikeudenkäyntikulut.

69 Edellä esitetystä seuraa, että vastavalitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

70 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan silloin, kun valitus on perusteeton tai kun valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla muutoksenhakumenettelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Fresh Marine on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan päävalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut. Koska komissio on sitä vastoin vaatinut Fresh Marinen velvoittamista korvaamaan vastavalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut, ja Fresh Marine on hävinnyt asian tältä osin, Fresh Marine on velvoitettava korvaamaan vastavalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Päävalitus ja vastavalitus hylätään.**

2) **Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan päävalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.**

3) **Fresh Marine Company A/S velvoitetaan korvaamaan vastavalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.**

Rodríguez Iglesias Puissochet Schintgen

Timmermans Gulmann Edward La Pergola

Skouris von Bahr Cunha Rodrigues Rosas

Julistettiin Luxemburgissa 10 päivänä heinäkuuta 2003.

R. Grass — kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias — presidentti